

Lærerveiledning til Ensomhet

Mål med opplegget:

Å vekke elevenes interesse for sakprosa:

- ✓ gjennom at elevene utforsker tekstene
- ✓ gjennom at elevene setter ord på sin personlige leseopplevelse
- ✓ gjennom at elevene diskuterer temaer som tas opp i teksten
- ✓ gjennom at elevene reflekterer kritisk over tekstenes påvirkningskraft og troverdighet
- ✓ gjennom at elevene bruker sakprosaetekster som inspirasjon og modell for egne tekster

FØR LESING

Klassesamtale/individuellt/i liten gruppe/i læringspar

Les overskriften, studer bildene/illustrasjonene og les ingressen, gjerne to ganger.

Ta utgangspunkt i spørsmålene under og tenk, skriv eller snakk sammen.

- Hvilke forventninger får dere til teksten? Hva tror dere den handler om? Tror dere den er bra/ikke bra? Begrunn svarene.
- Hvilken sjanger er dette? Artikkel? Essay?
- Forteller ingressen dere hva som kommer? Forklar hva du tenker.
- Tror dere at innholdet angår dere? Hvorfor/hvorfor ikke?

Spørsmålene under er tenkt for at elevene skal koble seg på tekstens tematikk. Disse kan du be elevene gruble på individuelt, og gjerne skrive ned korte notater. Det kan være noe sensitivt å prate om dette åpent i klassen, men du kjenne elevgruppa di best og vet hvem som eventuelt vil dele dette, eller ikke.

Begrepet **ensomhet**:

- Hva innebærer det? Hva er det å være ensom?
- Er «alene» og «ensom» det samme? Forklar likheter og ulikheter. Må man være alene for å være ensom? Eller motsatt?
- Har du opplevd å føle deg ensom i noen situasjoner? Hvilke? Og hvorfor ble det sånn, tror du?
- Kjenner du til andre som er ensomme? Hvordan er det for dem, tror du? Tenk og skriv.
- Går det an å skjule ensomhet? Å late som om man ikke er det? Hvordan gjør man det, tenker du?

UNDERVEIS

UNDERVEIS:

Sett strek i margin når du leser ...

- noe som overrasker deg
- noe som gjør inntrykk på deg
- noe du lurer på
- noe du ikke forstår

ETTER LESING

La gjerne elevene begynne med å lukke dokumentet og lage et kort sammendrag av det de husker fra teksten, umiddelbart. Dette kan enten skrives (for hånd), eller diskuteres med en læringspartner. Slik kan elevene bli bevisst sin egen lese-for-å-lære-kompetanse og få trening i å bite seg merke i sentrale elementer i en sakprosatext. Om de snakker med en læringspartner i denne delen av arbeidet med tekst får de også mulighet til å få innblikk i hvordan andre leser, husker og tenker, og dermed inspirere hverandre til å tenke annerledes.

Min leseopplevelse/Klassesamtale

Ta utgangspunkt i det elevene satt strek under mens de leste, og det de kom fram til i punktet over og snakk sammen om det i klassen. Om du tenker at det er gunstig for din klasse å gjøre dette i grupper på 4 -5 i stedet for hele klassen, så gjør det. Da får du også muligheten til å være flue på vegg, være i rommet og lytte til det de respektive gruppene har å si. Om du merker at samtalen stopper litt opp kan du løfte det i plenum og styre ordet i større grad.

Tips til setningsstartere:

- Da jeg leste, la jeg merke til...på grunn av...
- Jeg ble overrasket over... fordi...
- Jeg ble irritert over...fordi
- Det gjorde inntrykk på meg at...derfor
- Jeg synes at...siden...

I tillegg kan ett eller flere av følgende spørsmål inngå i klassesamtalen:

- Stemte forventningene dine til teksten med innholdet, nå som du har lest den?
- Hvorfor kan det være bra for oss å være alene, skru av skjermer og gå en tur i skogen?
- Hvordan føles ensomhet for en som blir mobbet?
- Har hjelpeløshet noe med ensomhet å gjøre? Forklar hva du tenker, og hvorfor.
- For 200.000 år siden var det livsfarlig å være ensom og alene i naturen. Kan du komme med flere

eksempler enn de som står i artikkelen, på hvorfor det var det?

- Mener du det er viktig for oss mennesker å høre til et sted? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Har du steder du føler at du hører til? Hva gjør at disse stedene er slike? Grei ut.
- Teksten gir oss noen svar på hvorfor det fortsatt kan være livsfarlig å være ensom og alene: Spiseforstyrrelser, rusproblemer, skam, kanskje til og med tanken på å gi opp hele livet? Hva mener dere om dette? Begrunn svarene.
- Hvorfor hjelper det å snakke med andre om sine egne tanker og problemer?
- Hva kjennetegner en trygg person?
- Hvorfor er det sunt å ha gode venner rundt seg?

Videre arbeid:

Gjør nettsøk og finn ut mer om DMN – Default Mode Network. Skriv en faktatekst eller hold en digital presentasjon for klassen, gjerne sammen med den læringspartner.

Ta utgangspunkt i innholdet i faktaboksen og finn ut mer om et valgfritt tema. Det kan være *fellesskap, stress, depresjon, søvnproblemer, avhengighet, spiseforstyrrelser, vennskap, trygghet eller mobbing*. Skriv en faktatekst, lag et rollespill, hold et foredrag, lag et tankekart eller en tegneserie.

Skriv en historie om en ensom person, hvor du tar utgangspunkt i det som står i artikkelen. Finn først ut hvem personen er, hvor hen bor og hvorfor hen føler på ensomhet. Deretter beskriver du *ytre og indre handling* i personens liv som gjør at hen framstår som ensom og utilpass i sitt samfunn. Du velger selv om historien skal være en *komedie*, altså ha en lykkelig slutt, eller en *tragedie*, hvor det ikke går så bra med *protagonisten* din.